

Een filatelistische atlas – 13

Arie de Blaazer, maart 2024

Nadat we de Verenigde Staten hebben doorkruist richten we onze filatelistische blik op het zuiden: Midden Amerika en het Caraïbisch gebied. We beginnen met een overzichtskaartje van Noord- Midden- en

Zuid Amerika. De landen daartussen vormen Midden-Amerika. Deze luchtpostzegel van Ecuador is in 1946 uitgegeven ter gelegenheid van de voltooiing van de Pan-Amerikaanse Highway. Deze, bestaande uit een netwerk van hoofd- en regionale wegen, loopt van Fairbank (Prudhoe Bay) in Alaska naar Ushuaia in het uiterste zuiden van Argentinië. De lengte van de route wordt nogal verschillend aangegeven, er worden afstanden

vermeld van 30.000 kilometer of meer. De enige onderbreking ligt in het regenwoud op de grens van Panama en Colombia. Uiteraard maakt de eerder genoemde Alaska Highway deel uit van de route.

In deze aflevering bezoeken we de landen Mexico, Guatemala, Belize, Honduras, El Salvador, Nicaragua en Costa Rica.

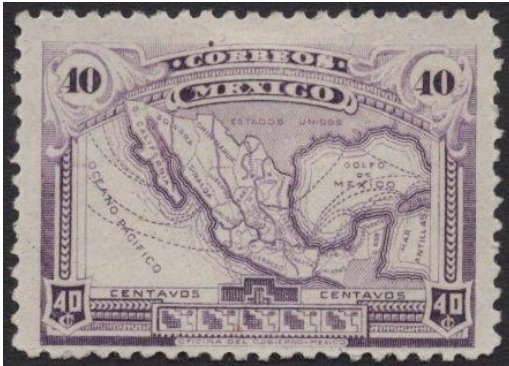
Een duidelijk overzicht van de Centraal Amerikaanse Staten. In het Spaans: 'CENTROAMERICA'. Uitgegeven in 1953 ter gelegenheid van het oprichten van de 'Organisatie van Amerikaanse Staten' (O.A.S.). Deze organisatie werd op 30

april 1948 in Bogotá, Colombia opgericht en is ontstaan uit de voorgangers :Unie van Amerikaanse Republieken en de Pan-Amerikaanse Unie. Er zijn 35 onafhankelijke staten aangesloten. De hoofdzetel is in Washington, D.C. Cuba is geschorst in 2009 en nog niet weer toegetreden. Frans Guyana is ook geen lid maar dat zal komen omdat het een departement is van Frankrijk.

In de tekst onder de vlaggen van El Salvador en de Verenigde Staten is te lezen: ' CL NL19INGB0667 6866 65ANNIVERSARIO DEL ESTABLECIMIENTO DE LA DEMOCRACIA EN AMERICA'. Vertaald: 'de 150ste verjaardag van de democratie in Amerika'. In 1787 werd door 13 staten de

Grondwet van de Verenigde Staten aangenomen. Dit luidde het einde in van de Britse koloniale overheersing en het begin van de groei van de Amerikaanse natie. De V.S. werden een democratisch bestuurd land met een twee-partijen stelsel: Democraten en Republikeinen. De bevolking en het aantal staten namen toe, deels ten koste van de inheemse bevolking, de Indianen. De naam Indianen is te danken aan Columbus, die dacht aanvankelijk dat hij in Indië terecht was gekomen. Op het kaartje zien we Midden-Amerika met daar in aangegeven het land van deze uitgifte: El Salvador.

Deze zegel maakt deel uit van een in 1923 uitgegeven serie met belangrijke Mexicaanse bezienswaardigheden. Op dit overzichtskaartje zien we Mexico tussen de Verenigde Staten, de Grote of Stille Oceaan en de Golf van Mexico. Mexico kent een rijke geschiedenis van oorlogen en

culturen. Het laatste rijk van de oorspronkelijke bewoners, de Azteken, werd na 1519 door de Spaanse conquistador Hernán Cortés veroverd en Mexico een kolonie van Spanje werd. In 1824 werd Mexico een onafhankelijke republiek. Mexico is bekend door de Mayacultuur, die haar hoogtepunt bereikte tijdens de periode in de jaren 250-900 en nog bleef bestaan tot de komst van de Spanjaarden. Op het schiereiland Yucatan zijn veel sporen te vinden van de Mayabeschaving. Een bekende tempel is de El Castillio in het noorden van het schiereiland.

In 1950 werd het Mexicaanse deel van de CARRETERA INTERNACIONAL, de Pan-American Highway geopend.

De afgebeelde persoon is Benito Juárez, geboren in de provincie Oaxaca. Juárez,

was van Indiaanse afkomst en wordt beschouwd als de grootste en meest geliefde leider van Mexico in de jaren 1861 tot 1872. Op de postzegel zien we Oaxaca met een deel van de Pan-American Highway ten zuidoosten van Mexico-Stad en ten oosten van de bekende stad Apaculpo. Het verhaal gaat dat de Italiaanse leider Benito Mussolini door zijn vader was vernoemd naar Benito Juárez.

Een ander detailkaartje van Mexico. Op 4 oktober 1824 kwam de Mexicaanse grondwet in werking. Veel zaken werden wettelijk vastgelegd, zo werd bij voorbeeld bepaald dat het rooms-katholicisme de enige toegestane

godsdienst was. Eén van de 19 staten van Mexico was Chiapas met de hoofdstad Tuxtla Gutiérrez. Chiapas ligt oostelijk van Oaxaca en grenst aan het buurland Guatemala. Vóór de komst van de Spanjaarden in 1524 was Chiapas het centrum van de Maya bevolking.

Guatemala grenst in het noorden aan Mexico, in het zuiden aan de Grote Oceaan en aan het zuidoosten aan de republieken El Salvador en Honduras. In het oosten ligt de Atlantische Oceaan. Eeuwenlang was

Guatemala het centrum van de Mayabeschaving. Totdat in de 16^e eeuw de Spanjaarden onder leiding van Pedro de Alvarado het gebied in beslag namen. Na het veroveren van het laatste Mayagebied in 1697 werd Guatemala ingedeeld bij het onder-koninkrijk Nieuw-Spanje. Tegenwoordig is Nicaragua een betrekkelijk arm land, geteisterd door corruptie en binnenlandse onlusten. Exportproducten zijn bananen en (riet)suiker.

Het verschil tussen deze en de voorgaande postzegel zit 'm in het gebied in het oosten, namelijk 'BELICE'. Op de zegel van de 'EXPOSICION FILATELICA' uit 1937 is dat rechts te zien, maar op de postzegel met de opdruk '1948' lijkt het gebied bij

Nicaragua ingelijfd. Na veel grensconflicten duurde het tot 1991 voordat Guatemala het voormalige Brits Honduras als buurland erkende. Het jaartal 1948 heeft te maken met verkiezingen voor het nationale parlement.

In 1952 bestond de Rotary International 50 jaar. In Guatemala werd op de eerste dag van uitgifte (prima dia de circulacion) een kaart

uitgegeven met drie postzegels met het logo van de Rotary linksboven. De kaart werd verzonden vanuit Guatemala naar Spanje. De geadresseerde is Enrique Puigferrat

Queralt, die de kaart laat sturen naar zijn postzegelwinkel in Barcelona. Deze Enrique was de oprichter en president van de 'Iberia Carto-Filatélica', oftewel de Spaanse Filatelisten Vereniging.

Deze postzegel is voor de eerste keer uitgegeven in 1950 en maakte deel uit van een serie over de gezondheidszorg in Guatemala. In 1959 verscheen dezelfde zegel met de opdruk: 'BELICE ES NUESTRO' hetgeen betekent; 'Belice is van ons'. In de oranje tekst staat: 'Plan National de Hospitales'. Op het kaartje zijn de steden en vliegroutes aangegeven van de aanwezige ziekenhuizen in Guatemala.

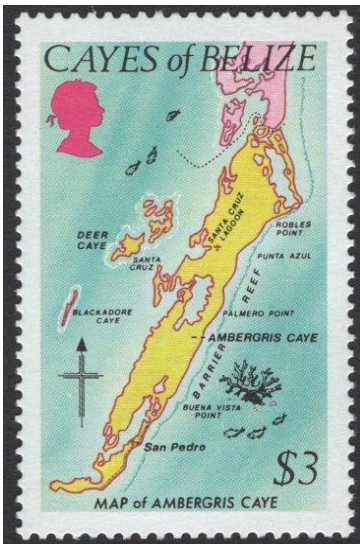

Een uitgifte met de nieuwe naam: Belize. De provincies zijn duidelijk aangegeven. In het noorden vormt de rivier de Hondo de grens met Mexico, In het oosten liggen voor de kust in de Atlantische Oceaan de 'Cayes of Belize', een groot aantal langwerpige eilanden. Midden in de provincie Belize (rose) ligt Belize City op een schiereiland in de Oceaan. Hier is als datum van de onafhankelijkheid 21 september 1981 vermeld. Rechtsboven is het wapen van Belize afgebeeld.

Deze postzegel herinnert aan de strijd om St. George's Caye in 1798. Tijdens een kortdurende zeeslag probeerden de Spanjaarden het eiland aan te vallen. De bewoners (Caymen) wisten, met behulp van drie Engelse oorlogsschepen, de aanvallers te verjagen. 100

jaar na de strijd werden 9 en 10 september tot nationale feestdagen verklaard. Na het in 1964 verkregen zelfbestuur werd sinds 1973 de naam Belize ingevoerd. Tegenwoordig bestaat bijna het hele eiland uit één groot resort: het St. Georges Caye Resort.

Een van de grootste Cayes is Ambergris Caye. Dit zeer grillig gevormde koraaleiland ligt zo'n 20 kilometer voor de kust van Belize. De andere kleur markeert hier de grens met Mexico. Langs de zuidoost kust ligt het grote Barrier Reef met prachtig koraalriffen. De hele kust is bezaaid met vakantieverblijven, resorts en alles wat de diepzeeduikende toerist maar wenst.

Een wat oudere
luchtpostpostzegel van de
republiek Honduras, niet te
verwarren met het eerder
genoemde Brits Honduras.
Uitgegeven in 1935 met het
opschrift 'CORREO AERO
INTERNO E

INTERNACIONAL'. Honduras was een kolonie van Spanje en werd in 1821 onafhankelijk. De oorspronkelijk bevolking bestond uit Lenca's en Maya's. Tegenwoordig bestaat de bevolking uit een mengeling van Spanjaarden en indiaanse bevolkingsgroepen. In een weinig toegankelijk grensgebied met Nicaragua, La Mosquitia, leven nog Indianen. De hoofdstad Tegucigalpa is moeilijk te lezen, maar ligt onder de N van Honduras. Een belangrijke bron van inkomsten is de export van bananen. Het land kreeg dan ook, zoals veel andere landen, de naam 'bananenrepubliek'. In 1969 brak een 'voetbaloorlog' (de oorlog van 100 uur) uit met het buurland El Salvador. Aanleiding was het winnen van de selectiewedstrijd tussen Honduras en El Salvador voor het Wereldkampioenschap voetbal van 1970. Honduras betekent in het Spaans 'Diepte'. Columbus gaf het land die naam omdat hij bij het verankeren de zee erg diep vond. Honduras staat bekend als een onveilige reisbestemming.

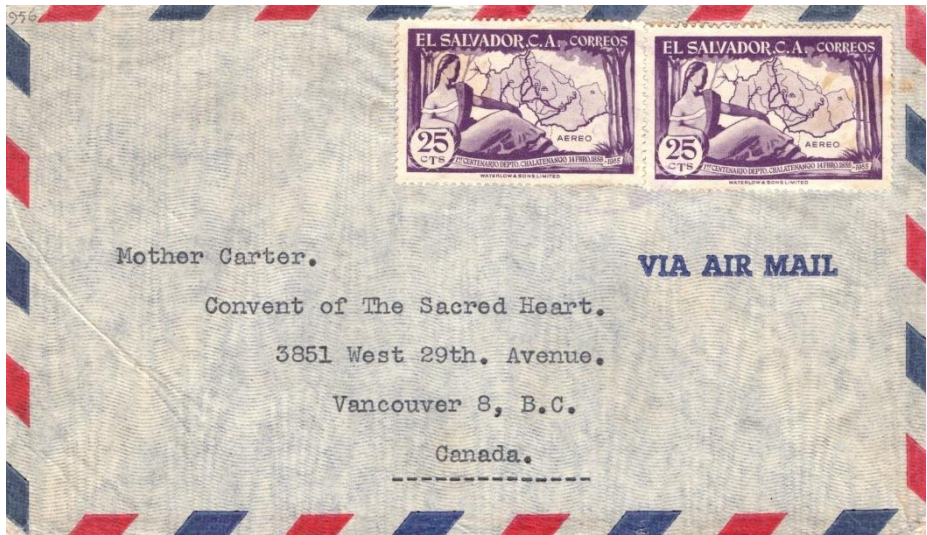
Op 18 november 1960 kwam er
een einde aan een conflict tussen
Honduras en Nicaragua. Het
betreft de grens tussen beide
landen in het noordoosten aan de
Golf van Honduras. Op de
postzegel zien we de uitreiking
van een onderscheiding door

Miguel R. Dávila (links) aan Ramón Villeda Morales, de president van Honduras. Dat gebeurde op 26 november 1960, 6 dagen na het sluiten van de overeenkomst over het geschil. Tussen de beide heren ligt het gebied langs de kronkelige rivier de Coco waar het allemaal over ging.

Een andere zegel over dit conflict wordt omschreven in aflevering 8 van deze 'filatelistische atlas'.

Zuidoostelijk van Honduras ligt de kleine republiek El Salvador met de hoofdstad San Salvador. El Salvador betekent: 'De Verlosser', het land kreeg die naam nadat het onafhankelijk werd Spanje. De oorspronkelijke bewoners waren de Pipil-indianen. Na de onderwerping

door de Spanjaarden maakte El Salvador deel uit van Mexico. In 1839 werd El Salvador een onafhankelijke republiek. Het kaartje toont Chalatenango, een departement in het noordoosten van het land. De luchtpostzegel is uitgegeven ter gelegenheid van de 100ste verjaardag. De geadresseerde was het 'Convent of The Sacred heart' in Vancouver, Canada. Deze meisjesschool was gevestigd in een prachtig, in 1913 in neogotische stijl gebouwde, gebouwencomplex. Tegenwoordig is er de St. Georg's Junior School gevestigd.

Een overdadig (?) gefrankeerde luchtpostbrief vanuit de hoofdstad Managua in Nicaragua naar New York. In 1940 verzonden door een plaatselijke postzegelhandel. In het Noorden ligt het gebied waarover

onenigheid ontstond met buurland Honduras. Het is hier niet leesbaar, maar in het witte vlakje staat de tekst: 'Territorio en litigio', dat staat vrij vertaald voor: 'Grondgebied in geschil'. Met andere woorden: betwist gebied. Bij de vorige postzegel van Honduras kon u lezen hoe het is afgelopen.

Het volgende land dat we bezoeken in Midden Amerika is Costa Rica. Deze republiek met de hoofdstad San José ligt in het deel van Midden Amerika waar de Atlantische Oceaan en de Grote Oceaan steeds dichterbij elkaar komen. Costa Rica betekent: 'Rijke Kust'. Het is een prachtig land met veel natuurschoon en Nationale parken. Voor toeristen is het erg gewild en relatief veilig. Er zijn veel mooie stranden, waarvan in Guancanaste en Puntarenas de bekendste te vinden zijn. Op het kaartje zijn de grenzen en de

namen van de departementen en de belangrijkste wegen aangegeven. Eén van de weinige hoofdwegen loopt van La Cruz in het noorden via San José tot de grens met Panama in het zuiden. De postzegel is uitgegeven ter herinnering aan de 'oorlog' in 1856, die het gevolg was van een staatsgreep en zo te lezen niet zo lang duurde.

We komen bij het laatste land in Midden-Amerika, de republiek Panama. Deze keer drie postzegels met hetzelfde kaartje van Panama maar met onderlinge verschillen. Er bestaan ook veel opdrukken. Tot 1821 was Panama een provincie van Spanje, om na een korte periode van onafhankelijkheid deel te gaan uitmaken van Groot-Colombia. Op de eerste blauwe

5 centavos van 1892 is de landsnaam Colombia. In 1903 steunde de Amerikaanse president Theodore Roosevelt de Panamese onafhankelijkheidsbeweging. Dat deed hij uit eigenbelang, de Verenigde Staten hadden belang bij de aanleg van het Panamakanaal. Het kanaal verkortte de afstand van New York naar San Francisco met 13.000 kilometer.

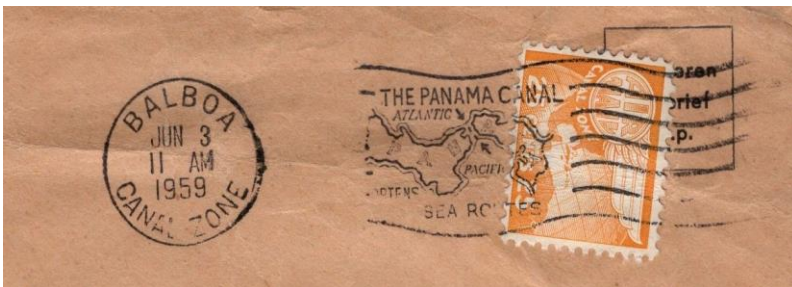

De rode 2 centavos van Panama met de opdruk CANAL ZONE die is verschenen in 1903 geeft aan dat de Amerikanen het gebied aan weerszijden van het kanaal onder controle hadden.

Ook op de blauwe luchtpostzegel van Panama zijn de steden Colón aan de noordzijde (Atlantische) van het kanaal en Panama-stad aan de Grote Oceaan het meest duidelijk te zien.

Op het uitgesneden stukje envelop zien we een stempel met plattegrond van het Panamakanaal. De stad Balboa is gesticht door de Verenigde Staten te tijde van de aanleg van het kanaal en bestaat nu voornamelijk een containerhaven.

Een 'uitgeknipte' zegel van Costa Rica met het Isla del Coco. Niet te verwarren met Cocos (Keeling) Island in de Indische Oceaan. Dit eiland ligt in de Grote of Stille Oceaan op 500 kilometer uit de westkust van Costa Rica. Het heeft een doorsnede van slechts 24 kilometer, is onbewoond en bijna helemaal beschermd natuurgebied. Een reisorganisatie laat weten dat het eiland *'als een smaragd opstijgt uit het azuurblauwe water van de Stille Oceaan'*. En: *'vanaf je duikbestemming kijk je naar het vulkaaneiland dat met een groene mantel van regenwoud is overdekt'*. En dan noemen we nog niet de piratenschatten die er verborgen zouden liggen. Helaas, de 'Schatten van Lima' zijn nooit gevonden.

Voordat we het Panamakanaal oversteken gaan we eerst in een volgende aflevering een aantal eilanden in de Caraïbische Zee bezoeken.